

ДГ "ПРОЛЕТ", гр. ПЪРВОМАЙ, кв.ДЕБЪР
ул.,„Симеон Велики” № 17,GSM 0885163455, e-mail:
cdg_prolet_d@mail.bg

Утвърдил:

Директор:

/ М.Янчевска/

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

УЧЕБНА 2024/ 2025г.

Програмата е приета на Педагогически съвет № 1 /16.09.2024год. и е утвърдена със Заповед № 1/16.09.2024год. на Директора на детската градина

Програмата за превенция на ранното напускане е основен инструмент за планиране на дейностите по задържане на децата в детската градина. Добре подготвената програма е задължително (макар и не достатъчно условие) за успех.

Основната концепция на програмата е, че отпадането е педагогически проблем и са нужни педагогически средства за преодоляването му: социалните дейности не са достатъчни, а само допълващи.

Необходима е промяна в цялостната училищна среда: промяна в използваните педагогически методи, в учебните програми, в организацията на учебния процес, във взаимодействието с родителите. Програмата е създадена на основание чл. 263, ал.1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално – икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на програмата на ДГ „Пролет”, гр.Първомай, кв.Дебър за превенция на ранното напускане на образователната система:

- Закон за предучилищното и и училищното образование; • наредба за приобщаващото образование;
- Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система /2013 – 2020 г/.
- Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността /2014 – 2020г./
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.

В стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система /2013 –2020г./, преждевременното напускане на детската градина е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможното развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план.

Причините за преждевременното напускане на детската градина могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

А: Икономически причини

Безработицата, ниските доходи, пониженият жизнен стандарт и бедността поставят много деца в условия, водещи до повишен риск от отпадане. В резултат на финансовите и икономически затруднения много деца са принудени да помагат на семействата си, което води до нарушаване на участието им в учебния процес. Голям е дялът на семействата, които работят в чужбина, като децата са оставени да живеят с баби и дядовци или други роднини, които не контролират ефективно или не насърчават участието на децата в образователната система.

Б: Социални причини

Свързват се с родителска незаинтересованост, противоречия, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, функционална неграмотност или ниско образование на родителите, непълни семейства, деца и ученици в риск от извършване на противообществени прояви, домашно насилие, незачитане правото на избор на децата, налагането на строги наказания.

В: Образователни причини

Обхващат широк кръг проблеми: трудности в усвояването на учебното съдържание, негативни нагласи на участниците в образователния процес и липсата на мотивация.

Г: Етнокултурни причини

Етнокултурното многообразие в съвременната българска образователна система се изразява в специфичните етнически, религиозни и езикови измерения. Силно действащите вътрешно групови норми и натискът на етнокултурните традиции сред уязвими етнически общности и групи предопределят специфичните причини за преждевременното напускане на детската градина: отсъствие на познавателна мотивация, ниска степен на готовност за училище, липсва мотивация на родителите за получаване на образование от децата им и др.

Д: Институционални причини

Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и ниво детска градина за справяне с преждевременното напускане; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата в образователната система.

Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално, местно и училищно.

Е: Причини, свързани със здравния статус

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

Програмата се основава на няколко приципни положения:

Всеки дете е добро в нещо. Представата за това, в какво е добро едно дете може да е различна от това, което ние си представяме като 'добър в...' Нашият подход е: да открием тази област, в която дадено дете е добре; да му помогне да се превърне в отличник в тази област като доразвие своите знания и умения по приемлив за обществото начин; чрез това, в което е добър да развие допълнителни знания и умения и в останалите области, които са заложени в учебните програми.

Поставяне на високи очаквания. Всеки човек се стреми да постигне това, което се очаква от него. Много често развитието на ромските деца се предопределя от ниските очаквания, които околните (особено учителите) имат за тях. Следователно, за да постигат подобри резултати децата и да се развиват постоянно, пред тях трябва да се поставят все по-нови и по-високи очаквания. На всяко едно дете трябва да се покаже, че то може да успява – от там нататък да му се поставят все по-високи цели и очаквания. Всяко дете трябва да се научи да вярва, че «Аз мога да...» и «Аз искам да...»

Детската градина може да бъде привлекателна за всяко дете!

За да бъде детската градина привлекателна е необходимо децата, техните родители и местната общност, от която са част, да я припознават като „своя” институция. За това е нужно от една страна те да намират нещо от своята култура, ДГ да представлява благоприятна среда за всяко едно дете, както и да бъде ангажирана с живота на местната общност. От друга страна е необходимо всички да виждат практическата полза от детската градина: учебните програми и целият учебен процес да покриват области, които дават умения за живота- „Не

за детската градина, а за живота учим”; Детската градина може да бъде добре функционираща система.

Добре организираната детска градина е най-сигурната гаранция за привличането, задържането и успеха на децата. Добре организираната детска градина умее да приобщава и овластява родителите, има ресурси да предлага по-широк спектър от образователни възможности и прилага модерни педагогически методи на работа (вкл. интеркултурно и интерактивно образование). Финансови ресурси за намаляване на преждевременното напускане на детската градина В рамките на Национална програма „За по-пълно обхващане на учениците в задължителна училищна възраст” (2007-2010 г.) е осигурено държавно финансиране за: закуска и мляко/чай на всеки ученик в I - IV клас и за децата в подготвителните групи и класове. Националната програма „Развитие на системата на предучилищното образование” осигурява обучение по български език за деца от подготвителните групи и за ученици от началния и прогимназиалния етап, които срещат затруднения, като предотвратява изоставането, преди това да е повлияло на образователните резултати . Проект „Включващо обучение” осигурява подкрепяща среда за равен достъп до образование и за отваряне на образователната система. Проектите „Създаване на благоприятна мултикултурна среда за практическо прилагане на интеркултурно образование и възпитание”, „Интеграция на децата и учениците от етническите малцинства в образователната система”, „Реинтеграция на отпаднали ученици в образователната система” и „Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства” подпомагат интеграцията, намаляването броя на преждеременно напусналите училище и детска градина, както и включването в образователната система на необхванатите деца от етническите малцинства.

ПРИНЦИПИ:

- **Законосъобразност**– съответствие на целите и предлаганите мерки със законите и подзаконовите нормативни актове;
- **Кохерентност**– осигуряване на координираност и взаимна обвързаност на предлаганите политики и мерки при сътрудничество на всички заинтересовани страни
- **Партньорство** – активно и координирано участие на институциите за образование и обучение, институциите на властта, гражданското общество и бизнеса в реализацията на политика за намаляване на отпадането от училище;

- Прозрачност и популяризиране на мерките и резултатите – значимостта на проблема предполага висока степен на информираност на обществото;

- Приемственост– осигуряване на непрекъснато действие на стратегията, независимо от управленски или други социални промени и гарантиране на постоянство в усилията и политиките за изпълнение на приетите цели и целеви показатели;

- Устойчивост на резултатите – осигуряване на трайно и дългосрочно въздействие на постигнатите резултати;

- Своевременност– осигуряване на навременни адекватни мерки за неутрализиране на рискове от преждевременно напускане на училище;

- Отчетност, мониторинг и контрол– постигане на по-висока степен на ефективност.

ЦЕЛ И ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

ЦЕЛ: Осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на предучилищното образование на децата като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация.

ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

1.Разработване, изпълнение на политика за повишаване на обхвата в образователната система при ясно разпределение на отговорностите и взаимодействие между различните равнища на управление.

2.Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на детската градина с оглед ограничаване на последиците от тях.

3.Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.

4.Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.

5.Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на детската градина.

ПОЛИТИКИ И КЛЮЧОВИ МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Постигането на оперативните цели на стратегията се осъществява чрез:

- **Превенция**, която цели предотвратяване на възникването на предпоставки за преждевременно напускане на детската градина, както и ограничаване на условията, които го благоприятстват. Политиките и мерките за превенция са насочени от образованието и грижите в ранна детска възраст.

- **Интервенция**, която цели създаването на условия за ограничаване на преждевременното напускане при отчитане на конкретните заплахи на равнището на отделните лица, следвайки принципа за решаване на проблемите на най-ниско равнище.

- **Компенсиране**, което има за цел да подпомогне преждевременно напусналите детската градина отново да се включат в образованието, като им бъдат предложени разнообразни и достъпни форми за завръщане в системата на образование и обучение.

КЛЮЧОВИ МЕРКИ

1. Политики за превенция на преждевременно напускане на детската градина.

1.1. Осигуряване на позитивна образователна среда - климат, атмосфера на взаимоотношения, управление. Позитивната образователна среда е свързана с ясно дефиниране на правата, задълженията и отговорностите на участниците в образователния процес за осигуряване на условия за образование, благоприятстващо развитието на личността на всяко дете, както и с подобряване взаимодействието в образователната институция.

1.1.1: Разработване и изпълнение на политики в детската градина. Позитивната образователна среда във всяка детска градина е ключова мярка в превенцията на преждевременното напускане.

1.2. Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и предотвратяване на преждевременното напускане детската градина. В това отношение следва да се постави акцент върху: оценяване, установяващо резултати и осигуряващо обратна връзка, заощ поддържане и стимулиране на мотивацията за учене, както и мониторинг на качеството на образователния процес; прилагане на съвременни подходи на преподаване, съобразени сощ индивидуалността на детето като партньор в образователния процес; задължителна квалификация на

педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище; назначаване на помощник на учителя и помощник-възпитател при идентифицирана необходимост; развиване и популяризиране на нови форми на преподаване; формиране на нагласа за учене през целия живот от най-ранна възраст.

1.3. Осигуряване на достъп до образование и повишаване на качеството на образованието за децата от уязвими етнически общности. За целта е необходимо да се реализират политики за преодоляване на обособяването по етническа принадлежност на децата в групи и, ориентиране на обучението към работа в мултикултурна група, като същевременно се повиши интеркултурната компетентност на всички участници в образователния процес. Там, където е необходимо, следва да се предоставя допълнително обучение по български език.

1.4. Достъп до качествено образование за деца със специални образователни потребности Осигуряване на приобщаващо образование за децата със специални образователни потребности чрез: създаване и ефективно функциониране на достъпни центрове, предоставящи адекватна подкрепа за всяко дете; развитие капацитета на учителите от детските градини за работа с децата със специални образователни потребности, както и на специалистите, работещи с деца за прилагане на единна методика за оценяване на образователните им потребности; изграждане на педагогическа и специализирана подкрепяща среда за всяко дете за осигуряване на приобщаващото образование.

2. Политики за интервенция на преждевременно напусналите детската градина

2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите Родителите и местната общност са участници в процеса на образование. Те са основен фактор за подпомагане на децата в риск от преждевременно напускане на детската градина и трябва да бъдат насърчавани чрез: популяризиране на добри практики и възможности за участие в мрежи за включване на родителите и местната общност в мерки за предотвратяване на преждевременното напускане на детската градина; повишаване отговорността на родителите и тяхната активност за сътрудничество с учителите и ръководство с цел развитието на децата им с фокус върху родители от уязвими групи за насърчаване на редовното посещаване на детската градина; включване в осъществяването на граждански контрол в управлението на образователните институции.

2.2. Подкрепа за развитието на децата - назначаване на психолози и/или ресурсни учители в детските градини - при необходимост идентифицирана нужда; създаване на екипи, които да работят съвместно с родителите, органите за защита на правата на детето и органите за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните;

2.3. Прилагане на системи за ранно предупреждение След идентифициране на децата, застрашени от преждевременно напускане на детската градина и причините за това, следва да се прилагат конкретни мерки за всеки застрашен, като: работа със семейството му; допълнителни занимания/консултации, насочване към дейности по интереси;

2.4. Развитие на занимания по интереси Заниманията по интереси имат доказан ефект като средство за повишаване удовлетвореността на децата от живота в детската градина и ограничаване на преждевременното напускане. Те осмислят свободното време на децата чрез изява в предпочитана дейност, приобщават и мотивират, включително деца с идентифицирани потребности от специфична подкрепа, деца в риск от отпадане и/или с прояви на агресия и/или насилие. Тези занимания повишават мотивацията за участие в образователния процес и допринасят за развиване на знания, умения и компетентности.

2.5. Подпомагане на децата, застрашени от преждевременно напускане на детската градина, по финансови причини Една от основните причини за преждевременното напускане на детската градина е липсата на финансови средства на семейството за осигуряване на редовното присъствие и активното участие на децата в образователния процес. Целевата финансова подкрепа може да включва: частично или пълно заплащане на таксите от общината в детските градини за децата от семейства с ниски доходи;

3. Политики за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на детската градина

3.1. Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждевременно напусналите я: завръщане на преждевременно напусналите детската градина към формалната система на образование, популяризиране на възможностите за участие в клубове по интереси, извън класни дейности и др.

4. Политиките и мерките, които ДГ "Пролет" предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните,

областни и общински стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете.

4.1. Политики и мерки в ДГ ”Пролет”, произтичащи от:

Семейни и социални причини:

1. Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на детска градина поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите деца; по-ниска самооценка.

Мерки:

- Силна мотивация чрез редица дейности за приобщаване на децата от ромски произход, децата със специални образователни потребности, както и изоставени от семейства, заминали в чужбина.

2. Трудова миграция на родителите. Напускане на единия или и двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.

Мерки:

- Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на изоставените деца, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето“.

3. Недостатъчна образованост на родителите и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето. Изразява се в непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, непроверяване и незаинтересованост на изученото през деня, както и подготовката на изпълнение на други поставени от учителя задачи;

Мерки:

- Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване целодневната форма на организация в ДГ;

- Търсене на непрекъснати разширени срещи с тези родители с ръководство, с учителите в съответната група, с психолог и мотивиране и приобщаване към училищната общност.

5. Чести конфликти между агресивни родители – побой, домашно насилие, развод, посегателство от страна на нови партньори на един от двамата родители.

Мерки:

- В най-честите случаи детската градина се превръща в единствено защитено място за детето и учителя поема грижите за детето в образователната институция.

4.2. Други по - важни мерки и дейности, залегнали в комплексния план за достигане на стратегическите цели, свързани с превенцията от отпадане са:

Предприемане на **УЧИЛИЩНИ ПОЛИТИКИ И СТРАТЕГИЧЕСКИ МЕРКИ**, подчинени на областната и общинска програма за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства на община Първомай.

КВАЛИФИКАЦИЯ на педагогическите специалисти в посока справяне с агресията и насилието и превръщането му в педагогически консултант;

- Провеждане на обучителен семинар на педагогическите специалисти за последиците агресия и насилие в училище; - Провеждане на обучения за агресията и насилието и начините за разрешаване на конфликти;

Дейности за усвояването на българския книжовен език и повишаване на грамотността;

Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.

Превръщането на детската градина в **ПРИЯТНО И ЖЕЛАНО МЯСТО** за децата

- чрез използване на **ИНОВАТИВНИ** педагогични методи и форми за предаване;

Извършване на ефективна **ДИФЕРЕНЦИРАНА** работа с деца с намалена успеваемост;

Възлагане на отговорни индивидуални задачи на децата, за да се почувстват значими в собствените си очи и в очите на околните, за да се мотивират и успяват;

ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ и работа с родителската общност „Училище за родители“: - Приобщаването им към общочовешките ценности и подготовката им за пълноценен живот в съвременните обществено-икономически условия.

ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ И ВЪЗПИТАНИЕ – лекции, беседи свързани със здравословния на живот;

Групи по интереси – дейности извън ДОС;